

rosszon, ha tovább rontom... mert az askétaság... korszaka... a késszúrással... elmúlt... hát barátságosan nézem magamat..."

Az előadás rendezőjének nem volt könnyű dolga. A Simeon súlyos filozófiai kérdéseket tartalmaz, művészi formaként a groteszk szituációk játékosságát használja fel. A groteszk lényeges eleme a darabnak. Többek között ez is teszi igazán modernné. Kis János és az abszolút „rossz”, Vinczéné törvényszerűen visszás jelenetekbe kerül a normális környezettel. Ezt, a művészet és játékosságának új felbukkanását, a naturalizmustól elszakadva lehet csak jól megjeleníteni.

Pártos Géza vállalkozása úttörő jellegű. Maradékaltalul még nem sikerült elszakadnia a naturalista stílustól; hiszen emberekkel dolgozott, akikben még nagyon erős a „természetes játék” hagyománya. Igényes törekvése így is szép eredményt hozott. Kár, hogy túlságosan „komolyan vett” minden dialógust, s ezek felhangjaiban meglevő sarkadis vagabund-kacagást nem hozta ki eléggé. Ennek talán az lehetett oka, hogy nem tulajdonított elég figyelmet az Oszlopos Simeon modern dramaturgiájának, amelyre nem érvényes az akció-dikció egység klasszikus hagyománya. Nagy monológjai kivételével Kis János a konkrét szituációkban komédiázik, fecseg, ironizál.

A színészi alakítások közül *Gábor Miklós* Kis Jánosát kell elsősorban említeni. Érezte és tudta, valami újat, mást kell eljátszani... Az első előadásokon még nem volt teljesen kész. Azóta minden bizonnyal közelebb jutott a rendező és saját elképzeléséhez. *Vas Éva* Zsuzsi alakítása meggyőző. Vinczéné figurája a reális emberi jellemzés és a filozófiai értelemben vett Rossz ötvözet. *Kiss Manyi* túlságosan is konkrét viceházmester. Játékából hiányzik az a groteszk megjelenítési forma, ami a szituációk realitását és absztraháltságát koordinálná. *Gurnik Ilona* Mária-ja néhol patetikus; *Szénási Ernő* Jób-ja szürke és jelentéktelen. *Tetszett Zenthe Ferenc* egészséges, józan *Bálint-ja* és *Árva János* szuggesztív Müller ura.

HORVÁTHY GYÖRGY

OLASZ ÉG ALATT

Erdekes, hogy Károlyi Ernő újabb, a Képcsarnok Vállalat szegedi szalonjában bemutatott kiállításának élményanyaga is külhoni ihletésű. Ezúttal az olasz tájat és városokat tolmácsolja, miután előző, a Fényes Adolf teremben rendezett kiállításán csehszlovákiai és romániai tájakból kötött csokrot. Nem mintha a hazai környezet látása és ábrázolása távol állna Károlyitól. Jó az, ha a művész külföldön is forgolódik, hogy vásznat feszítsen palettája színeinek. Látva Károlyinak szinte kamara-méretű, divatos szóval élve, mini-kiállítását, az a benyomásunk, hogy olasz útja is eredményes volt.

Károlyi stílusa és technikája eléggé nyugtalan, amit viszont mond velük, az nagyon is érthető, majdhogynem behízsgáló. A látogatónak szinte mindegyik képe tetszik valamiért. Perugia című képe például azért, mert egy sajátosan olasz miliőjú utca a maga égővörös színeivel szinte a táj fölé emelkedik, hogy izzásával, ritmusával mindent betöltsön. Csak látszólagos a nyugalom és a mozdulatlanság, az „egyetemes derű”, amely általában jellemzi Károlyi képeit.

Kétségtelen, hogy kevés sötét tónust használ, vagy ha igen, azt is feloldja tiszta látásmódjával. A Holdas éj Capriban című képe témájánál fogva is csábítana a színek melankolikus keverésére, vagy a szirupos megoldásra. Károlyinak elég egy felvillantás, szinte egy csendéletből induló előtér, hogy a vízre verődött holdas éj több legyen az olasz táj egy szeletkéjénél.

Az árkádos, gomba-sátras terasz Ravennában, a kék tengerű Sorrento, a vörös csokornak tűnő Sziget Rómában, az „egyetlen” szín elkapásából „összeállított” Capri, a Vörös ház a fura törzsu pálmákkal — mind-mind rokon a mondanivaló közérthetőségében, ha más-más stílusjegyeket hordoznak is. Kikötő című képét viszont festhette volna Károlyi akár a Tisza partján is, annyira ismerős, csupán a víz nem szőke.

Károlyi technikáját dicséri, ahogy mondanivalóját segítő elemként él a collage alkalmazásával. Ilyen a patinás háttér az Assisi című képen. Az Oratorony című kép anyagszerűségét is kiemeli ez a technika, ugyanakkor nem bontja meg a szerkezeti egységet. Ez a technikai erény ott kap hangsúlyt, ahova tényleg oda kívánczik, öncélúság nélkül. Olaj, akvarell, monotypia, mint kifejezési eszköz egyaránt jellemzi Károlyi munkásságát. Tájat és várost felfedező egyénisége ezúttal jobbra kihagyta alkotásaiból az emberábrázolást, amit viszont szívesen láttunk volna az olasz ég alatt.

L. F.